

Novi grobovi

Ann Stanonik — leta 1968 umrla je mati Ruth Hickey, Mrs. Dora Cameron, Mrs. Virginia Banas, stara Ann Stanonik, roj. Gerchar, v Clevelandu, preje por. 11-krat stara mati. Pogreb je Dekleva, živeča od leta 1970 v Ft. Lauderdale, Fla., 4740 N.W. 10 Court, začinjen šest mesecev pri hčeri na 1037 Brainard Rd., Highland Heights, vdova po Ben Stanoniku, umrla leta 1976 in preje po Dominicu Deklevi, umrla leta 1970, mati Dorothy (Mrs. Albert) Tusek, Carole (Mrs. Richard) Kolic, Donne (Mrs. George) Fornadley, 8-krat stara mati, sestra pok. Franka Gercharja, Justine Picman, Mimi Gerchar, Malči Lap, Fani Petric in Angele Blatnik (zadnje štiri v Slov.), Petra in pokojnih Josepha, Paula in Victorija Gercharja. Pokojna je bila članica KSKJ št. 162, SZZ št. 50, Pevskega zbora Jadran, Kluba slov. upokojencev v Euclidu, Slov. kluba v južni Floridi (Zena leta 1975), Jug. kluba v N. Miami. Pogreb bo iz Zelenotovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. v soboto ob 9.15, v cerkev sv. Vida ob 10., nato na pokopališče Vernih duš.

Eleanor Tomatz — V Euclid General bolnišnici je umrla 64 let stara Eleanor Tomatz z 296 E. 156 St., roj. McFadden v Clevelandu, žena Tonyja, mati Roberta Zelch in Marlene Pinkham, 4-krat stara mati, zaposlena pri White Motor Corp. v sprejemni pisarni skozi 33 let vse do svoje upokojitve. Pogreb je danes ob 9.15 dopoldne iz Zelenotovega pogrebnega zavoda na E. 152 St., v cerkev sv. Jeroma ob 10., nato na pokopališče Vernih duš.

Hua Kuo-feng sprejet v Iranu z vsemi častmi — Po obisku v Romuniji in Jugoslaviji se je vodnik LR Kitajske podal v Iran, od koder se bo vrnil domov. TEHERAN, Iran. — Vodnik LR Kitajske je po obisku v Romuniji in v Jugoslaviji odletel v ponedeljek v Iran, kjer je bil sprejet z vsemi častmi, ki grejo državnemu poglavarju. Šah Reza Pahlevi je Hua pričakal na letališču in topovi so oddali 21 streljav Kitajcu v pozdrav. Tekom slavnostne večerje sta oba državna vodnika opustila neposredno kritiko Sovjetske zveze, vendar je Hua Kuo-feng kot drugod tudi v Teheranu obsodil "napadalne in gospodarske velike sile", pod čemer običajno smatrajo Kitajci Sovjetijo.

Sah je bil umirjen in je očividno hotel pomiriti Moskvo, naj ne gleda v obisku Kitajca nič nevarnega. "Mi smo vedno voljni vzdrževati prijateljstvo in sodelovati z vsemi državami za ohranitev miru, ustaljenosti in napredka ter za blagor vseh držav," je dejal šah v svoji napitnici. LR Kitajske in Iran naj bi se sporazumela za sodelovanje na kulturnem in tehnično znanstvenem polju, predno se bo Hua Kuo-feng podal domov.

Sebastian Trampus — V Aristocrat Nursing Home South je po dolgi bolezni umrl 94 let stari Sebastian Trampus, živeč pri svojem sinu na 15701 Evening Star Ave., Maple Hts., preje pa na 15626 Holmes Avenue, vdovec po ženi Jennie, roj. Smrekar, umrla leta 1966, oče Franka, Stanleyja, Anthonyja, Williama in Charlesa, 16-krat stari in 5-krat prastari oče. Pojnik je bil rojen v Ljubljani in je prišel v ZDA leta 1910 ter bil zaposlen kot delavec v Fisher Body Corp. 26 let do svoje upokojitve leta 1952. Bil je član Marijinega dvora št. 1640 Kat. boštarnarjev in Društva Najsv. Imena pri Mariji Vnebovzeti, v mlajših letih tudi dramskega društva Liliija. Pogreb bo iz Zelenotovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v petek, ob 8.30, v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.15, nato na pokopališče Vernih duš.

Phillip F. Strukel — V University bolnišnici je umrl 80 let stari Phillip F. Strukel s 1279 E. 60 St., mož Elizabeta, roj. Bozic, brat Jacka (Bristol, Ill.), rojen v Pečah pri Moravčah v Sloveniji. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda jutri, v petek ob 11. dopoldne na Whitehaven pokopališče. Na mrtvaškem odru bo danes od 2. pop. do 9. zv.

Benjamin G. Shutts — V Euclid General bolnišnici je umrl v ponedeljek 73 let stari Benjamin G. Shutts, oče Benjamina A. Shirley Maxson, Roberta L., pok. Donalda G. Howarda, 9-krat stari in 1-krat prastari oče, brat pokojnih Zore Voytovich in Berthe Jennings Howard. Pogreb je iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda danes, v četrtek, ob 10. dopoldne na Brooklyn Heights pokopališče.

Hazel Dubbins — V Euclid General bolnišnici je umrla Hazel Dubbins, stara 86 let, z 20170 Wilmore Avenue, rojena v Clevelandu, živeča dolga leta v Collinwoodu, vdova po

Vremenski prerok — Postopna razvedritev z najvišjo temperaturo okoli 75 F (24 C).

Naročila za stroje in orodje 17% manjša

WASHINGTON, D.C. — Naročila za stroje in orodje so bila v juliju 17% manjša od naročil v juniju, ko so dosegla rekordno višino.

Industrijska podjetja izjavljajo, da je to znak poletnega zastoja, ko so delavci na počitnicah in so obrati delno omejeni. Trdijo, da bodo naročila za stroje in orodje v prihodnjih mesecih bližje "normalnim".

Rast cen nekaj manjša

V preteklem mesecu so življenjski stroški porastli za 0,5%, rastle so torej na letni ravni 6%.

WASHINGTON, D.C. — Zmanjšanje cen hrane, zlasti mesa, je zadržalo rast življenjskih stroškov v preteklem juliju. Med tem ko so ti v prvi polovici leta rastle na letni ravni 9,8%, so bili v juliju na letni ravni 6%.

Cene hrane so prvič v enem letu nekaj popustile, poročala Delavsko tajništvo. V prvi polovici leta so rastle te cene povprečno po 1,6% mesečno, v juliju pa so se znižale za povprečno 0,4%. Govedina je bila v juliju cenejša 2,2%, svinjina 4%, cenejša so bila zelenjava, sočivje, jajca in kava, ostala hranila pa so v ceni porastle.

Predsednikov posebni svetovalec za boj proti inflaciji Robert Strauss za guvernerjem na njihovi 70. narodni konferenci v Bostonu, Mass., zatrjeval, da je inflacija dosegla svoj vrh in da se bo tokom prihodnjih 60 dni položaj preokrenil. Letni porast življenjskih stroškov bo po Straussovi napovedi ob koncu leta 1978 nekje okoli 8%, ko so še pred nekaj meseci trdili, da ne bo presegel 7%, v začetku leta pa celo napovedovali, da bodo inflacijo omejili v letu 1978 na 5,5%.

Califano pojde prvi

WASHINGTON, D.C. — V političnih krogih glavnega mesta pričakujejo, da bo Joseph Califano, tajnik za zdravstvo, prosveto in socialno skrbstvo, prvi zapustil Carterjevo vlado, v kateri ne najde dovolj podpore za svoje ideje in predloge.

Nejevoljen je tudi zaradi odločitve predsednika Carterja za ustanovitev posebnega zveznega tajništva za prosveto, četudi se je Califano izrazil proti temu.

Večji primanjkljaj v zunanji trgovini

Uvoz je v juliju porastel za 8%, izvoz pa padel za 3%. Primanjkljaj je dosegel skoraj 3 milijone.

WASHINGTON, D.C. — Trgovinsko tajništvo je objavilo, da so imele ZDA v letošnjem juliju v zunanji trgovini 2,99 milijona primanjkljaja, kar je četrti največji mesečni primanjkljaj v zunanji trgovini ZDA doslej. Primanjkljaj je precej večji, kot so računali, zato je imel tudi večji vpliv na tečaj dolarja na mednarodnih denarnih trgih.

Povečan je bil uvoz novih avtomobilov, prav tako uvoz sladkorja, kave in rib, uvoz olja pa je bil za 4% manjši kot v juniju.

Ko je uvoz porastel za 8%, je izvoz bil za 3% manjši kot v juniju. Skupno je bilo uvoženo raznega blaga za 14,8 milijonov dolarjev, izvoženega pa le za 11,8 milijonov.

Skupen primanjkljaj v zunanji trgovini ZDA doslej v letošnjem letu je dosegel 19,3 milijonov dolarjev, ko je bil lani v istem razdobju le 13,6 milijonov. To pomeni, da bo skupni letošnji primanjkljaj za celo leto precej večji od rekordnega lanskega — 26,7 milijonov dolarjev.

Ljudski zastopniki v Kaliforniji pokazali svojo "nesebičnost"

SACRAMENTO, Kalif. — Državna zakonodaja je odklonila državnim uslužbencem povšek plač za 2,5% za delno kritje porasta življenjskih stroškov, toda njihovi člani so izglasovali sami sebi povšanje plač za 10%.

Nekdaj, ko je svet še kaj dal na čast in dostojnost, so ljudski zastopniki vedno in povsod postavljali na prvo mesto skupno javno dobro, na osebno korist niso smeli niti pomisliti. Dandanes je vsakdo sam sebi najbližji, skupna korist in narodni blagor pa sta postala siroti.

Francija odpovedala dobavo jedrskih naprav Pakistanu

RAVALPINDI, Pak. — Tu so objavili, da je Francija odpovedala dogovor o dobavi naprav za predelavo jedrskega goriva, ker ni gotova, da ne bi Pakistan te uporabil za izdelavo jedrskega razstreliva.

ZVEZNA POMOČ ŠOLAM NI DOSEGLA SMOTROV

Posebna študija Rand Corporation je prišla do zaključka, da obsežna finančna pomoč zvezne vlade osnovnim in srednjim šolam ni izpolnila upov, ker ni dosegla postavljenih ciljev.

LOS ANGELES, Kalif. — Skupina Rand Corporation je končala študijo o uspešnosti 12 let trajajočih zveznih programov za izboljšanje osnovnega in srednjega šolstva. Zvezna vlada je vložila v te programe obilne milijone dolarjev, toda uspehov je bilo malo. Pokazalo se je, da denar in tehnologija ne opravita dosti tam, kjer je potreben lasten napor, lastno iskanje.

"Ne več denarja ne informacije in ne tehnična pomoč same po sebi ne morejo bistveno izboljšati vzgojnega dela," pravi poročilo študije, ki ji je skupina posvetila štiri leta načrtnega dela. Proučevala je vpliv "zakona o osnovnih in srednjih šolah iz leta 1965", ki so ga ob njegovi uzakonitvi slavili in mu napovedovali močan vpliv v "desetletju reform". Pomagal naj bi odstraniti nepismenost in izboljšati možnosti vzgoje in vzgojo revnih otrok, zlasti še črnih. Preko 10 milijonov dolarjev je bilo vloženo v te programe.

Študija pravi, da je misel obsežne zvezne finančne pomoči šolskim okrajem za izboljšanje učenja in učnih programov izšla iz "optimizma in racionalizma v ameriški kulturi" in mnenja, da tehnologija more rešiti vsako vprašanje, kot je to dokazal polet na Luno.

Ko so člani Randove študijske skupine pregledali stotine šolskih programov, so ugotovili: "Naša dognanja mečejo resen dvom na učinkovitost preskrbe več denarja za pospeševanje vzgojne reforme. To daje pobudo šolskim okrajem za uvedbo sprememb, toda ne zagotavlja niti uspešne izvedbe in ne nadaljevanja na dolgo dobo."

Obstoj zveznih programov je pripravil šolske okraje in šolska vodstva za izdelavo programov in njih izvajanje, da so dobila zvezni denar, toda pri tem je manjkalo dolgoročnih načrtov in priključitve krajevnih skupnosti k takim načrtom.

Če hoče Washington doseči uspeh takih programov, mora izdelati podrobnejše načrte in

poskrbeti, da se bodo njih izvajanju pridružile krajevne šolske oblasti, šolske uprave in učiteljsko res s srcem in ne le uradno na zunaj zaradi denarja. "Spremembe ni mogoče ukazovati od zunaj," pravi študija.

Savdska Arabija meče senco na Camp David

WASHINGTON, D.C. — V državnem tajništvu in v Beli hiši v Kairu in v Jeruzalemu se pripravljajo na sestanek predsednikov Carterja, Sadata in Beginja v Camp Davidu prihodnji mesec.

V Washingtonu pri tem ne gledajo pazljivo samo na razvoj v Jeruzalemu in v Kairu, ampak še prav posebno na razpoloženje in stališča v Riadu, glavnem mestu Savdske Arabije. Ona nadzira največja ležišča olja na svetu in ima zato tudi bistveni vpliv na oskrbo svobodnega sveta z oljem in na njegove cene.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter se je včeraj vrnil z družino s počitnic in se takoj lotil dela za izglasovanje sporazuma o ukinitvi nadzora nad cenami plina, ki je bil dosežen po njegovem posredovanju tik pred njegovim odhodom na počitnice. Sporazum je v resni nevarnosti, da v Senatu ne bo potrjen.

WASHINGTON, D.C. — ZDA so pripravljene v okviru napora za sporazum med Izraelom in Arabci ponuditi svoje čete za varovanje zahodnega brega Jordana in Sinaja, je izjavil predsednikov tiskovni tajnik.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Glavni tajnik K. Waldheim je predložil Varnostnemu svetu načrt za miren prehod k neodvisnosti Namibije v jugozahodni Afriki, ki bi stal okoli 200 milijonov dolarjev za vzdrževanje čet in drugega osebja ZN.

LONDON, Vel. Brit. — Splošno pričakujejo, da bo vlada Jamesa Callaghana razpustila prihodnji mesec parlament in razglasila nove volitve za 5. oktober 1978.

BOWLING GREEN, Ky. — Marla Pitchford, 22 let stara visokošolka, ki je sama sebi povzročila splav, je bila oproščena, ker da je to storila "v trenutku panike", ko naj ne bi bila odgovorna za svoje dejanje. Obtožben 14. junija letos bi mogla biti po državnem zakonu obsojena na 10 do 20 let zapora.

MEXICO CITY, Meh. — Danes so našli truplo v terek ugrabljenega 35 let starega Huga Margaina Jr., sina mehiškega poslanika v ZDA, profesorja na University of Mexico. Ugrabili in umorili naj bi ga pripadniki levičarske teroristične skupine.

Iz Clevelanda in okolice

Uprava AD išče raznašalca — Uprava Ameriške Domovine išče raznašalca lista za E. 61 St. Začel bi naj 28. avgusta. Oglasite se v upravi AD na 6117 St. Clair avenue ali pa kličite tel. 431-0628.

Skupno sv. obhajilo — Clancice Oltarnega društva pri Sv. Vidu imajo v nedeljo, 3. septembra, pri osmi sv. maši skupno sv. obhajilo, ob 1.30 popoldne pa društveno sejo v farni dvorani pri Sv. Vidu.

Seja — Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ ima v sredo, 6. septembra, ob 1.30 popoldne važno sejo v društveni sobi farne dvorane pri Sv. Vidu. Po seji bodo na razpolago okrepčila.

Zapri bodo 17 šol — Šolski odbor je sklenil zapreti letos 17 osnovnih in srednjih šol v Clevelandu od skupno 32, kot je predložil posebni nadzornik za integracijo.

Na obisku — Včeraj se je oglašil v Ameriški Domovini g. Matija Remskar iz Loga pri Brezovici v Sloveniji, ki je na obisku v ZDA. Zadržuje se pri svoji sestrični Mrs. Baraga, preje Lah, na 7494 Brecksville Rd., Independence, Ohio, tel. 524-2732. Dobrodošel in prijetno bivanje v ZDA!

St. Clair Business Ass'n vlečenje — Pri včerajšnjem vlečenju St. Clair Business Association so bili izbrani za darila sledeči: prvo \$325 je dobila Gordon Park Drugstore, 7928 St. Clair, \$25 Joseph Chidi s 7515 St. Clair, po \$15: Anna Skrtich s 6414 St. Clair, Maple Lanes s 6913 St. Clair, Mary Jerman s 3841 St. Clair, po \$10: Starc Floral Inc z 6131 St. Clair, Auto Bergant s 1040 E. 71 St., Warren Jagusch z 849 Beech Hill, Helen Ash z 7920 St. Clair, Joe Karlovic in Dick Walser s 1153 E. 74 St. Posebno prodajalčevu nagrado sta dobili \$25 Helen Golub s 4703 Superior Avenue in \$15 Mary Jerman z 3840 St. Clair Avenue.

Šolsko osebje pripravlja štrajh — Osebje javnih šol z učiteljskim vred pripravlja štrajh v podporo zahtevi po 20% povšajanju plač, ko šolski okraj nima denarja niti za kritje sedanjih stroškov in more šole odpreti 8. septembra le, ker je dobil 20 milijonov dolarjev posojila od države. Šolski odbor je napovedal predložitev posebne davčne naklade pri volitvah v novembru, ki bi naj prinesla sredstva za povšanje plač učiteljsva in ostalega šolskega osebja. Vodniki unije tega osebja pravijo, da na to ne dajo dosti, ker ni verjetno, da bi volivci šolsko davčno naklado odobrili.

Sadat bi sprejel ločen mir z Izraelom? — WASHINGTON, D.C. — V vodstvu zunanje politike ZDA mislijo, da bi bil predsednik Egipta Sadat pripravljen skleniti z Izraelom ločen mir, če bi Izrael pristal na zanj sprejemljiv kompromis. Sadat je v preteklih mesecih ponovno izjavil, da ne bo sklepal z Izraelom nikakega ločenega mira, ker da se on ne pogaja z Izraelom v imenu Egipta, ampak v imenu vseh Arabcev.

NEVARNOST POSEGA IZRAELA V LIBANON V POMOČ KRISTJANOM

JERUZALEM, Izr. — Pretekli teden je prišel vodnik najmočnejše skupine kristjanov v Libanonu Falange Camille Chamoun na skrivaj v Jeruzalem prosit pomoči proti naraščajočemu pritisku sirijskih čet, katerega cilj naj bi bil uničenje krščanske milice in pokoritev krščanskega dela prebivalstva Libanona sirijskim zasedbenim silam.

Camille Chamoun, nekdanji predsednik Libanona, se je razgovarjal z vodniki Izraela več ur in jim podrobno obrazložil položaj kristjanov, zlasti Falange. Predsednik vlade Izraela Begin in zunanji minister Dayan sta Chamouna opozorila na neugoden čas za kak izraelski poseg v Libanon, ko se Izrael, Egipt in ZDA pripravljajo na sestanek v Camp Davidu, kjer bi predsednik ZDA Carter rad

možnost poseganja v razvoj v Libanonu.

Sirijska skuša očitno sedanji čas uporabiti za čim večji pritisk na kristjane v Bejrutu in severno od njega, ki skušajo ohraniti svoje položaje in te branijo tudi s silo proti Sirijcem. V zadnjih dveh mesecih so sirijske zasedbene čete v Libanonu ponovno streljale s topovi na krščanski del Bejruta in krščanska naselja v njegovi okolici. Kot povod za to so navajale redno streljanje "iz zased" na svojo oddelke. Opazovalci razvoja v Libanonu med tem prav nič ne dvomijo, da je vzrok nastopanja sirijskih čet namen zlomiti moč krščanskih milic in pokoritev kristjanov sirijskim četam, ki sestavljajo do preko tretje četine "Čete Arabske lige". Te so prišle v Libanon lani z namenom, da

končajo državljansko vojno med muslimani, ki so jih podpirali Palestinci, ter med kristjani.

Pretekli ponedeljek sta načelnika dveh glavnih odborov v izraelskem parlamentu (Knesetu) po razgovoru s predsednikom vlade Beginom izjavila, da utegne Izrael poseči v Libanon, če bo sirijska vojska nadaljevala svoje napade na kristjane. Obdžila sta Sirijo, da hoče izrabiti čas priprav na sestanek v Camp David za uničenje krščanskih sil, ker je prepričana, da Izrael v tem času ne bo upal poseči vmes.

Izrael skrbno zasleduje razvoj v Libanonu, njegovi vodniki se stalno posvetujejo o vseh novih poročilih, pripravljani na neljubne odločitve, če se bi izkazalo, da so te potrebne za varnost Izraela.

NAROČNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
\$30.00 na leto; \$15.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$30.00 per year; \$15.00 for 6 months; \$8.50 for 3 months
Friday Edition — \$10.00 for one year.

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

No. 126 Thursday, Aug. 31, 1978

BESEDA IZ NARODA

Father Jager 85-letnik

Rev. Matija Jager

CLEVELAND, O. — Prihodnji ponedeljek, 4. septembra 1978, bo dopolnil 85 let navdve zasluzni slovenski duhovnik č.g. Matija Jager, bivši župnik slovenske fare Marije Vnebovzete, po upokoju tvi zaradi zdravlja živeč na 4337 E. Whitman St., Tucson, Arizona 85711. Ne bilo bi prav, da bi šla njegova 85-letnica neopaženo mimo nas.

Vsi starejši slovenski naseļenci v okolici Sv. Vida in po drugih klevelandskih slovenskih naselbinah se še vedno in radi spominjajo, kako globoke brazde je zaoral father Jager na verskem in kulturnem polju, gojil dramatik, petje, telovadbo, poučeval slovenščino, pisal poučne članke, vzpodbujal in vzgajal našo mladino.

O njem imamo te-le skromne podatke. V rodni Ljubljani se je šolal. Prva štiri leta je živel v pomanjkanju in mnogokrat ni imel zajtrka. Zato je v poznejšem življenju v duhovniškem poklicu vedel in razumel, kaj se pravi biti revn in ubog!

V duhovnika ga je posvetil škof dr. Anton Bonaventura Jeglič dne 26. junija 1916 v Ljubljani. Novo mašo je zapel v cerkvi na Homcu pri Kamniku, pri č.g. Antonu Merkunu. Nato je prva štiri leta služboval kot kaplan v Borovnici na Notranjskem. Od tam je bil premešen v Dob pri Domžalah, nekaj časa je bil tudi pri Sv. Križu v Kostanjevici in nato dve leti pri Sv. Jakobu v Ljubljani, od koder je odšel 27. januarja 1927 v Ameriko k Sv. Vidu v Cleveland. Tu se je vrgel z vso vnemo na delo. Dolgih 13 let je plodonosno deloval v največji slovenski fari v Ameriki. Njegova dela so še danes vidna v slovenski senklerski naselbini.

Leta 1940 je bil father Jager imenovan za župnika slovenske fare Presv. Srca Jezusovega v Barbertonu, Ohio. Tej fari je dal novega življenja. To je vidno v novi cerkvi, ki je lep spomenik njegovega delovanja v Barbertonu.

Leta 1952 mu je bilo zopet dano novo-področje. V Collinwoodu pri fari Marije Vnebovzete je za upokojenim msgr. Hribarjem prevzel vodstvo te obsežne župnije. Najprej je dopolnil šolsko poslopje in postavil lepo šolsko dvorano, ki ima tudi oder za prireditve. Nato se je rev. Matija Jager zavzel, da dobi fara novo cerkev. Zamisel je tudi uresničil. Nova cerkev je bila blagoslovljena 2. februarja 1958 in posvečena Mariji Vnebovzeti. Je ena najlepših v klevelandski škofiji.

Župnik Jager je vedno in povsod deloval za to, da bi naši otroci ohranili slovensko zavest in se naučili materinega jezika. Zavzel se je, da je Slovenska šola v Collinwoodu našla prostora za svoje učence. Naklonjen je bil novonaseljencem in je kot malokdo razumel njihov položaj. Večkrat se je sam izrazil, da so mu ti prinesli rodne svezine in pozivili slovenskega duha.

Ob 85-letnici pošiljamo fathru

Jagru v Arizono najlepši slovenski pušelj nageljnov in rožmarina z željo, naj mu lepi spomini na Cleveland sladijo večer življenja. Naj mu ljubi Bog ob tej visoki življenjski obletnici nakloni ves svoj blagoslov, naj ga ohrani do skrajnih meja življenja!

A. D.

General Leon Rupnik

CLEVELAND, O. — Za osebo, ki je naredila toliko dobrega za slovenski narod, kot je napravil gen. Leon Rupnik, se piše zelo malo. Spominjamo se gen. Leona Rupnika, ko se spominjamo pobitih slovenskih domobrancev od spominski prosilci na Orlovem vrhu na Slovenski pristani. Pokojni gen. Leon Rupnik, ustanovitelj Slovenskega domobranstva, je bil narodnjak, ki ni nikdar nasprotoval idejam in zamislim, ki naj pomagajo njegovemu, to je slovenskemu narodu. Slovenski možje, odgovorni za mirno sožitje za časa nemške okupacije, so ga s prošnjo: "Rešiti je treba, kar se rešiti da!" — pozvali, da prevzame vodstvo slovenskih domobrancev. Odzval se je njihovim prošnjam. Vodil je Slovensko domobranstvo, da tako brani svoje ljudstvo, ki je trpelo pod tujim okupatorjem in bratom komunistom.

Leta 1945... Bliža se konec vojne. Slovenski domobranec brani svoj narod. Ob zatonu borb Slovenskega domobranstva so možje-politiki odzvali gen. Leonu Rupniku vodstvo Slovenskega domobranstva. To je bila ura, ki gotovo bi bilo boljše, da nikdar ne bi prišla.

Ura časa je potekala v grozoto slovenskemu narodu, slovenskemu vojakom domobrancu. Slovenskemu vojakom domobrancu je bilo odprto Vetrinjsko polje kot njegovo zadnje bivališče v zedinjeni skupnosti, očetu Slovenskega domobranstva gen. Leonu Rupniku ni bilo dano, da se družijo s svojimi borci domobranci... Največja rana mu je bila zadana, ko je izvedel, da so zavezniki izročili slovensko domobransko vojsko krvnikom komunistom.

Bliža se obletnica smrti gen. Leona Rupnika, ki mu jo je zadal brat krvnik komunist, na dan 4. septembra v letu slovenskega trpljenja. Spominska sv. maša za tega velikega slovenskega vojaka, gen. Leona Rupnika bo darovana v nedeljo, dne 3. septembra, ob pol najstih (10.30) v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu.

Slava slovenskemu vojakom domobrancu!

Tabor DSPB Cleveland

Iz Joliet in okolice

JOLIET, Ill. — Ko je 11. junija po težki, nadležni boleznici za vedno v Bogu zatisnil oči vsem dobri in zvesti župnik Roman Malavasic, je cerkev sv. Jožefa ostala s samo enim stalnim duhovnikom. Dne 7. avgusta sta od škofa poslana prišla v faro Fr. Thaddeus Trpin OFM in Fr. Joseph Purpora OFM. Fr. Trpin je naš novi župnik. Obe ma želimo farani prisrčno dobrodošlico, da bi srečno vodila ovčice te cerkve. S skupnimi močmi in delom upam, da bomo postali vsi ena verna katoliška družina.

Počitnice se bližajo h kraju. Konec bo rajanja in razgrajanja. Šolska vrata se v novo leto odpirajo. Pouk slovenščine pri Sv. Jožefu se prične 9. septembra ob 10.30 zjutraj.

Pevske vaje zbora "Slovenska pesem" bodo vsako nedeljo ob 7. zvečer pri č. sestrah v Lomontu. Vsi člani in vsi, ki bi radi pristopili k zboru, so vlnudno vabljeni! Prva vaja bo 10. septembra.

Študentje so se srečno vrnili s Koroške. Prinesli se lepe novice iz okolice naših nekdanjih domov. Vsi navdušeni že zdaj pravijo, da drugo leto spet pojdejo. Zahvaljujejo se vsem, ki so organizirali to potovanje, skrbeli zanje in žrtvovali mnogo ur, da so se ti mladi ljudje kar najlepše imeli.

Lep pozdrav vsem bralcem in naročnikom lista.

Lilijana Cepon

Šopek na grob Poldetu Sentočniku

NEW YORK, N.Y. — V ponedeljek, 22. avgusta, smo pokopali na Long Islandu slovenskega zdravnika, Mariborčana dr. Leopolda Sentočnika.

Umril je nepričakovano. V nedeljo, 7. avgusta, je bil še vesel in razigran med prijatelji, ponoči je moral v bolnišnico. Zavedal se je menda samo prve dni. Ohromel je. Imel je neko zelo redko živčno bolezen, od katere jih 95% ozdravi, 5% pa umrje. Usoda je hotela, da je spadal med tistih pet odstotkov.

Polde — tako smo ga klicali — se je rodil pred 59 leti v Mariboru. Tam je hodil v gimnazijo, medicino pa je študiral v Padovi, kamor je pribežal l. 1941, ko so zasedli Nemci Maribor. Deset let je bil v angleški službi zdravnik v Abesiniji. Tam se je tudi oženil. Leta 1953 je prišel v Ameriko in se zaposlil kot psihiater v državni bolnici v Islipu. Poleg tega je delal še v dveh drugih bolnišnicah. Bil je na delu 6 dni na teden od zore do mraka in večkrat tudi ob nedeljah.

Prosti čas — in tega je bilo zelo malo — je posvečal svoji številni družini, štirih fantov in dveh deklet. Ti ga bodo najbolj pogrešali. Bil je izredno dober in skrben oče. Starejša dva Gorazd in Tatjana sta že preskrbljena, mlajši štirje še hodi-jo v šolo. Slovensko ne znajo, mati je Italijanka. Toda Richard študira srbohrvaščino, edini slovanski jezik, za katerega imajo predavanja na njegovi univerzi.

Mašo je bral in pogrebne obrede opravil v slovenščini Fr. Richard od slovenske fare sv. Cirila v New Yorku. Slovencev je bilo na pogrebu kar lepo število. V cerkvi sta govorila domači župnik v angleščini in Simon Kregar v slovenščini naslednje:

Ob grobu dr. Leopolda Sentočnika

Lepo in prav je, da se ob grobu prijatelja poslovimo z izbrano slovensko besedo. Prebral bom pesem "Bolnica", ki jo je napisal Cene Vipotnik.

Morda je jutro, poldan ali mrak,
postaja pred zavesami svetloba,
vasuje v rožah tam tihota groba,
zvenelo hrepenenje diha zrak.

V samotno senc se skrivajo stvar,
polega v meni kalni val bojazni,

telo se sile in bolesti prazni,
nared za sen, ki žene iz prsti.

Čemu se obotavljaš, zreli čas,
življenja tenka knjiga je priprta;
zakaj ne vržeš, Dekla, čezme prta,
ustaviš roke gib in duše glas?

Kamor me vabi slednji kažipot,
leže negibne večnosti ravnice,
svitanje daljno mi spreleta lice,
ko z vami vsa sem, vendar vsa od tod.

In tako se je za Leopolda Sentočnika, doktorja medicinske univese, modreca, dobrega človeka, vedno našmejanega moža sa-

njavih slovenskih oči, zaprla tenka knjiga življenja, prišel je njegov zreli čas. Danes živi v tistih večnostnih ravninah, v tisti Novi zemlji, v kateri je našel Novo Slovenijo edinosti, sreče in sprave. Zares, živim je to v tolažbo, mrtvim pa pomeni odrešenje od teže tega sveta. Vse nas, ki živimo na tuji zemlji, pa še tako lepi in odprtih rok, teži izguba domovine. To težo lažje prenašamo, če jo prenašamo skupaj. Zato pa pomeni smrt vsakega izmed nas večje breme na naših ramah. Pa tudi večjo skrb, da v tem kratkem času, ki nam še ostane, prenesemo del naše Slovenije na nove rodove. Leopold Sentočnik je podpiral slovensko delo v tem delu Amerike s svojo navzočnostjo in s svojimi darovi. Kot bi gledal ob zadnjem križpotju bližnje svitanje večnostnih ravnin, je prebil poslednja leta ure in ure ob slovenski besedi, pesmi, razglabljanjih, veselju in iskanju poti za našo slovensko večno luč. Zato naj nam v Novi Sloveniji izprosi milost, da bomo ohranili to luč in jo kot plamenico prenašali iz roke v roko, dokler ne bodo novi rodovi prižgali kres naše slovenske svobode. Zaradi vere v svobodo je Leopold Sentočnik položil križ tuje na svoje rame. Na naših romanjih pa ni Simona iz Cirenne, križ bomo nosili do zadnjega, kot ga je nosil on. Zato pa je dočakal Vstajenje in počiva v Božjem miru.

Jaz sem poznal Poldeta šele zadnja tri leta. Bil je vedno vesel, duhovit in zabaven, strokovnjak v svojem poklicu, a vendar zelo skromen, garač, dober človek in skrben oče. Počivaj v miru, dragi Polde!

Dr. Zdravko Kalan

Na Koroškem je bilo lepo

CHICAGO, Ill. — Dragi prijatelji Ameriške Domovine! Dovolite, da se vam še jaz oglašim v vašem listu. To je moj prvi dopis v Ameriški Domovini, a obenem obljubljam, da ne zadnji.

Ravno sem se vrnil domov s prelepe Koroške, kjer sem bil štiri tedne v Celovcu na slovenskem študijskem tečaju. Hočem vam v imenu čikaške skupine malo opisati potek tega tečaja in naše občutke.

Dne 19. julija smo poleteli do New Yorka, kjer smo se srečali z drugimi skupinami iz New Yorka, Clevelanda in še drugih mest Amerike. Še isti dan smo se naložili na letalo Lufthansa, katero nas je poneslo preko Atlantika v nemško Monakovo (Muenchen). Tam sta nas čakala dva udobna avtobusa, katero smo hitro posedli in že smo zdrveli proti Avstriji.

Najprej smo se ustavili v Solnogradu (Salzburg). Na hitro smo si ogledali mesto in grad Hellbrunn, kjer so pred leti smelali znani film "Sound of the Music". Po nekaj urah ogledovanja smo zopet zasedli svoja mesta na avtobusih, kateri so nas hitro prepeljali preko alpskih gora na drugo stran, na prelepo Koroško. Imeli smo priliko občudovati čudovite pokrajine, prekrasne razglede, katere nam more dati narava. Vrhovi gora, še nezasnježeni, a pod njimi prelepe zelene doline z bistrimi rekami in potoki!

Še isti dan zvečer smo se pripeljali na naš cilj, v Celovec. Tam so nas že čakali s prijaznimi obrzi in z nasmehom organizatorji, učitelji in voditelji tega tečaja.

Po dobrem počitku in odmoru so nas razdelili v skupine in pričeli s tečajem. Učili smo se pisati in čitati slovensko ter imeli razna predavanja. Prav zanimiva so bila predavanja dr. Hornboeckea in dr. Zablattnika, kateri sta nam razlagala zgodovino koroških Slovencev, njih šege in navade in o pomenu Mohorjeve

družbe. Veliko smo pridobili v znanju slovenskega jezika. Velik pripomoček je bila slovenska sobotna šola, katero sem obiskoval v Chicagu. Čeprav vsi nismo prav nič rad šel, a sedaj sem spoznal, da sem mnogo lažje razumel predavanja. Temu se imam zahvaliti slovenski sobotni šoli. Bila je koristna in mislim, da bom še večkrat prišel do tega prepričanja. V dopoldanskih urah smo imeli pouk, v popoldanskih urah pa zabavo kot npr. kovanje na Vrškem jezeru, izlete po bližnji in daljni okolici, šport — nogomet, odbojko itd. Ob večerih smo bili prosti. Takoj po večerji, kateri je bila ob pol sedmih, pa do 11. ure smo lahko šli ven si ogledat mesto ali kakor si je kdo sam izbral. Ob enajstih smo morali biti vsi v domu. Če je kdo zakasnel, je bil kaznovan. Pa to se mi dostikrat zgodilo. Napravili smo tudi več izletov izven Avstrije, in to dva v Italijo, prvi na Svete Višarje, drugi pa v Trst-Miramar. Dva izleta smo napravili v Slovenijo. Prvi: Bled, Brezje, Vrba, Ljubljana, Vrhnika in Postojna. Drugi pa: Maribor, Ptuj, Radenci.

Obiskali so nas tudi naši sorodniki iz Slovenije in nas vzeli s seboj na svoje domove za nekaj dni.

Obiskali smo tudi več kulturnih prireditev na Koroškem kot npr. Skofjeloški pasijon, Miklovo Zalo, koncert pevskega zbora Gallus in še nekaj manjših prireditev. Tudi mi smo nastopili na raznih prireditvah. Naša čikaška skupina je nastopila štirikrat z narodnimi plesy v slovenskih narodnih nošah.

Kar prehitro je prišel čas, ko se je bilo treba posloviti od prijateljev, katere smo spoznali na tem študijskem tečaju. Za zaključek tega pisma se jaz osebnostno, kakor vsa naša čikaška skupina najlepše zahvaljujemo za tako lepo uspešno akcijo slovenskega študijskega tečaja v Celovcu. V prvi vrsti Ligi slovenskih Amerikancev, predvsem g. I. Klavžu za ves njegov trud, katerega je vložil v to krasno uspešno zamisel in tako požrtvovalno obveščanje naših staršev o poteku našega bivanja na Koroškem, vsem našim učiteljem in voditeljem tega tečaja v Celovcu in na poti. Posebna zahvala gre g. magistru Ludviku Karničarju za vso njegovo skrb in prijateljstvo. Brez njegovega ne bi imeli tako lepih spominov s Koroške. Zahvala tudi g. Janezu Berniku in drugim, č. sestram za tako požrtvovalno skrb za nas in za izvrstno kulturne. Tudi Mohorjevi družbi, ki nam je dala na razpolago svoj dom za časa našega bivanja na Koroškem, pa tudi vsem članom in odbornikom Lige. Vsak poseben meznik je na ta ali oni način pripomogel, da smo mi slovenski fantje in dekleta imeli to nepozabno, nad vse prekrasno gostovanje med koroškimi prijatelji.

Upam, da bom imel še priliko, da se bom lahko še srečal s koroškimi prijatelji Sloveniji. Vsem slovenskim fantom in dekletom priporočam, če bo prihodnje leto še ta prilika, naj se poslužijo. Ne bo jim žal, kar kor ni meni in nam vsem, ki smo bili tam s prvo skupino. Seveda, učite se slovensko!

Najlepše pozdravljam vse prijatelje na Koroškem, v Kanadi, v Sloveniji, Spaniji, Connecticutu, Kaliforniji, New Yorku, Clevelandu in tudi v Chicagu.

Janez Burjek

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

(Ljudski rek)

Otroški vrtci služijo na Koroškem za potujčevanje slovenskih otrok

Pod geslom "Vsem otrokom enake pravice" sta osrednji organizaciji Slovencev v Avstriji skupaj s krajevnimi družbenimi in kulturnimi organizacijami 11. avgusta letos organizirali v Pliberku prvo od vrste manifestacij, s katerimi hočejo opozoriti avstrijske oblasti nato, da se protislovenska diskriminacija letova koroškega Slovence že v najzgodnejši življenjski dobi, v otroškem vrtcu.

Na celotnem koroškem dvojezičnem ozemlju namreč ni niti enega samega otroškega vrta, v katerem bi otroke vzgajali dvojezično; slovenščina je v rabi le v vrtcu v Šentjakobu, vendar pa je ta vrtec zasebna vzgojna ustanova, ki jo vodijo slovenske šolske sestre.

Posebej še v zadnjih letih se vzgojni proces predšolskih otrok spričo zaposlovanja mater vse bolj prenaša na javne vzgojne ustanove, te pa — prav gotovo ne slučajno — upoštevajo le enega od obeh delnih jezikov, to je nemščino, zaradi česar so vrtci postali pravcati jezikovni filter, ki začena ponemčevati otroke slovenskih staršev že v najbolj rani mladosti, da bi jim ob vstopu v šolo otežil odločitev za prijavo v pouku slovenščine.

Pliberska prireditve, ki naj bi bila prva v vrsti podobnih, je pokazala, da je akcija v prid dvojezičnim otroškim vrtcem ena od tistih, ki jim bo treba v prihodnje povetiti kar največ organizatorskih naporov. Kot je v uvodnem govoru dejal občinski odbornik pliberske entone liste Jože Kert, je jezik izraz kulture naroda in "če vzameš človeku jezik, mu vzameš pomemben del identitete, pomemben del zdrave osebnosti in škoduješ sožitju med narodi". Prav na primeru pliberske občine je Kert crisal težave, ki nastajajo, ko Slovenci postavljajo zahteve po dvojezičnem otroškem vrtcu.

V močno slovenski občini sta zdaj dva vrta — v samem Pliberku in za Šmihelu, pri čemer je vzgojiteljica v šmihelskem vrtcu sama od sebe pri delu z otroki uporabljala slovenščino. Ko je ta vzgojiteljica službo zapustila, so odborniki slovenske liste zahtevali od občinske uprave, naj nastavi kvalificirano dvojezično vzgojiteljico. Na to zahtevo so dobili odgovor, da takšne na Koroškem ni moč najti.

Znanje slovenščine za prebivalce Pliberka, ki je obmejna občina in jo intenzivno obiskujejo kupci iz severne Slovenije, brez dvoma ni odveč — kot je povedal Kert, so pliberski trgovci začeli sistematično iskati uslužbenca, ki obvladajo slovenski jezik —, kljub temu pa je praktično nemogoče dobiti pri občinskih odbornikih treh koroških strank podporo za slovenske zahteve, četudi je od 27 odbornikov po poreklu (narodnostnem, ne političnem) kar 26 Slovencev.

Širše o pomenu predšolske vzgoje na dvojezičnem ozemlju je na sestanku v Pliberku spregovoril tudi tajnik zveze slovenskih organizacij Feliks Wieser. Enakopravnost slovenščine v vrtcih je oprl tako na sedmi člen državne pogodbe in avstrijsko ustavo kot tudi na vrsto mednarodnih konvencij, ki zagotavljajo enakopravnost vseh državljanov.

Wieser je opozoril, da so se Slovenci v prizadevanjih za dvojezično predšolsko vzgojo znašli v začaranem krogu, saj zakonodajna republika organizacijo tovrstnih ustanov občinam, občine pa se izmikajo, češ da zvezni zakonodajalec ni povedal ničesar na račun organizacije dvojezičnih vrtcev. Ta pliberska prireditve je med drugim dosegla tudi, da bi se takšno izmikanje na občinskem nivoju končalo in da bo v obeh občinskih vrtcu uveden dvojezični pouk — ne samo zato, ker novejša raziskave kažejo, da dvojezičnost spodbuja otrokov duševni razvoj, marveč predvsem zato, ker je republika Avstrija dolžna tako po ustavi kot tudi na podlagi tisočih človekovih pravic, ki jih na tujem kuje v zvezde, doma pa tepta z nogami, slovensko govoreče otroke v njihovih pravicah izravnati z nemško govorečimi.

Več kot dve uri trajajoča razprava, ki se je razvila po uvodnem delu, je pokazala, da je vraščanje otroških vrtcev in njihove dvojezičnosti eno od tistih, ki močno pestijo prebivalce Pliberka in okolice.

Predsednik narodnega sveta koroških Slovencev Matevž Grile je v zvezi s to problematiko poudaril, da gre za eno od najpomembnejših vraščanj, saj je prav dvojezična vzgoja v vrtcih tista, ki predstavlja začetek dvojezične izobraževanja.

Odklonil je stališče zvezne vlade na Dunaju, da otroški vrtci ne spadajo v pristojnost zvezne vlade. Matevž Grile je ugotovil, da člen sedmi državne pogodbe določa dvojezičnost na južnem Koroškem in da je zvezna vlada dolžna poskrbeti, da se določila državne pogodbe izvajajo.

L. D.

Moji zbori

(Nadaljevanje)

Ko je bilo enkrat dokončno izračunano, do kdaj bodo vsa dela na stavbi končana in bo novi kulturni dom izročil svoji namenu, so se dolge mesece pred tem datumom začele obširne in širokopotezne priprave za slovesno otvoritev. Vsa novomeška javnost razen tiste, ki je direktno nasprotovala krščanskemu pojmovanju kulturnega dela, je na ta ali oni način sodelovala pri pripravljanih prizadevanjih, da bi bila slovesna otvoritev zares kulturni praznik dolenjske metropole. Kulturna družina, ki se je dotlej stiskala v tesnobi Rokodelskega doma, je prevzela skrb in odgovornost za vrsto prireditev na odru, drugi so se ukvarjali z organiziranjem ljudske veselice s tombolo in srečolovom na vrhu ob novi stavbi, ki je ostal nezazidan, tretji s večernimi predavanji in tako dalje. Osnovalec se je odobraval za slavnostno otvoritev, v kateri sva bila tudi midva s prof. Potokarjem. Tam smo sklenili, naj slavnost traja en teden, od ene nedelje do vključno druge. Začne se z vprizoritvijo na odru zgodovinske drame dolenjskega pisatelja Josipa Jurčiča z naslovom Tugomer. Med tednom bo vsak večer prireditev raznih družtev in organizacij s predavanji, degatami pa tudi zabavnimi vložki, da bodo ljudje radi prišli. Naslednjo nedeljo se slavnosti zaključijo z vprizoritvijo spevoigrice 'Komposteljski romarji', ki jo je spisal Ivan Pregelj, uglašil pa novomeški rojak p. Hugolin Sattner kot opero z naslovom 'Tajda'. Opero gledališče v Ljubljani je to opero ponovno predvajalo z velikim uspehom.

Jasno mora biti, da si s prof. Potokarjem nisva zamislila izvajanja opere kot take; to bi bilo v novomeških razmerah popolnoma nemogoče, čeravno bi oder in dvorana ustrezala. Izfultala sva nekaj novega, posebnega. Opera naj se zreducira na spevoigro, to se pravi: večina dramskega besedila igralci na odru govorijo, pojejo pa le najvažnejše in najbolj dramsko močne prizore, glavna teža petja pa pada na zbor kot celoto pri množičnih nastopih romarjev, ki jih je v operi kar lepo število. Ideja je bila imenitna, čeprav sva oba vedela, da bo težko izvedljiva. Vendar je bilo v nama toliko kulturnega ognja, da sva se končno odločila lotiti se težke naloge.

Odpravil sem se v Ljubljano in potrkal na vrata celice v franciskanskem samostanu, kjer je stalo zapisano: P. Hugolin Sattner. Razložil sem mu naš načrt in ga prosil najprej za dovoljenje za predelavo njegove opere v spevoigro, potem pa za njegovo pomoč pri taki predelavi. Sloki, ascetski menih je takoj razumel našo situacijo in našo veliko dobro voljo. Vsedla sva se k partituri opere Tajda in sporazumno izbirala pevske, ki bi za naš namen prišli v poštev. Mislim, da je bila izbira zelo posrečena. Vzel sem seboj tako adjustirano partituro, se napotil k Mateju Hubadu v Glasbeno matico zaradi dobave orkestralnih not, kar se je dobro posrečilo, in se zadovoljen vrnil.

Doma je bilo treba vse glasbene odlomke za zbor razmnožiti, bilo jih je kar lepo število. Čet je stopila v obrat kemična tinta na moji pisalni mizi, spet sem privlekel na svetlo obe 'masi', za razmnoževanje, začel prepričevati in prepisal vse zborovske dele do zadnjega, čeprav mi je pri nekaterih Sattner previde-ro namignil, da so težko izvedljivi. Toda meni so bili ravno tisti najbolj všeči, radi česar sem jih tudi razmnožil in pri tem mislil: Da bi se nam upril? Nikoli! In se res nis.

Prepisal sem z navadno tinto tudi partije za soliste, a te sem zreduciral le na nekaj pevcev, z a katere sem bil trdno prepričan, da bodo glasovno in igralsko

zmožni svojo nalogo prav dobro rešiti. Imel sem v zboru dve izvežbani in zanesljivi pevki-sopranski, s prijetnimi in dovolj močnimi glasovi, eno altistinjo z žametnim nizkim glasom, med moškimi pevci pa prof. Potokarja in še enega, zdi se mi, da je bil Avsec (gazda na Gorjancih). Ne spominjam se več njihovih vlog, v spominu mi je obvisela le impozantna, nepozabna podoba slepega starca, ki jo je igral in pel prof. Potokar. Solisti sem imel nešteto posebnih vaj, z njimi sem predelal vsako noto in vsak motiv posebej tako natančno, da jim pozneje pri oderskih igralskih vajah petje ni delalo nobenih težav.

Z zborom smo se lotili naporega dela pod močnim vtisom predvidenih proslav, pri katerih bo zboru zaupana najodličnejša, sklepna predstava. Kadar imaš pred seboj velik, mikaven motiv, postanejo težke naloge mnogo lažje. Da bi pevcom podžgal korajže, sem začel z najlažjimi komadi, potem pa napredoval do težkih in najtežjih. Časa je bilo dovolj, dobre volje še več, in tako smo skoraj igranje premagali tudi najtežja mesta v Sattnerjevi partituri. Ta pomembni slovenski skladatelj je videti v svojih vokalnih kompozicijah dokaj enostaven, skoro klasičen, zlasti v bogoslužnih skladbah. Pa ti jo včasih zapelje v ritmične in kontrapunktične komplikacije, ki pomenijo trd oreh tudi za najboljše zборе. Takih je nekaj tudi v njegovi edini operi. Nismo se jih ustrašili, junaško smo jih premagali in se vse naučili na pamet, kajti na odru pri igri ne moreš držati not v rokah.

Kaj pa orkestrska spremljava, ki je bila za uspeh te edinstvene uprizoritve bistvene važnosti? Samo klavirska spremljava bi tako usodno oslabila učinek Sattnerjeve muzike, da se na to še misliti nisem upal. Saj imamo vendar v mestu salonski orkester, pri katerem sem tu pa tam tudi sam sodeloval, tega bomo vpregli in zaveda bo rešena. A reči je lahko, izpeljati pa ne. Dirigent orkestra je odklonil sodelovanje, golecem pa prepustil izbiro. Treba jih je bilo posamezno snubiti, ker večina ni bila naklonjena kulturni smeri, kakršno je novi Prosvetni dom predvideval. Velicina načrta in umetnina novomeškega skladatelja sta snubljenje znatno olajšala, tako da so se godci skoraj kompletno odzvali in obljubili sodelovanje.

Se vežbanje orkestra je padlo na moja ramena, a godci so bili v svojih instrumentih dobro verzirani in zatorej skušenji ni bilo treba mnogo. Šele ko smo začeli vaditi celoten ansambel, je postalo delo orkestra intenzivnejše in njegovo igranje bolj podvrženo mojim opozorilom in navodilom glede dinamike njegove glasnosti v primeri z glasom solista na odru, pa tudi pri spremljanju celotnega zbora. Nikoli ne smemo nesporno prednost pred mrtvim instrumentom. Godbenikom pa, ki tega niso vajeni, je težko dopovedati, da so kdaj preglasni, ne da bi se radi takih opominov gori držali ali jih celo zamerili in pokazali hrbet. Kjer je godbenik za svoje delo plačan, je lahko, kjer pa sodeluje za bogolonaj, je drugače.

Tudi se je instrumentalistom po nekaj skušnjah v dvorani, ko so dolgo časa morali sedeti v orkestri (poglobljenem prostoru pred odrom za orkester), zdelo vsega nenavljajna in ponovnih skušenj preveč in so začeli vihati nosove. Moral sem jih z lepimi in prepričevalnimi besedami spodbujati, da so vzdržali do konca.

(Dalje prihodnjiti)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Dr. Jože Felician:

Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini

Ob stoletnici zasedbe 1878-1978.

Letos slavijo Bolgari stoletnico svoje osvoboditve izpod turškega jarma. Na pokopališču v New Lexingtonu v Ohio so se ob tej priliki zbrali Bolgari širrom Amerike, da ta dogodek proslavijo na grobu ameriškega časnika MacCahana, ki je pred sto leti opozoril s svojimi članki svet na trpljenje Bolgarov, ki je postalo nezno, odkar so Turki v Bolgarijo nasečili divje Čerkeze, ki so se morali umakniti v Turčijo pred pretečo zasedbo Kavkaza po Rusih. MacCahan ni za dolgo preživel osvoboditev Bolgarije. MacCahan so pozneje vrnili v Ameriko in ga pokopali v kraju New Lexington v državi Ohio.

Ob stoletnici bolgarske osvoboditve so se v New Lexingtonu zbrali Bolgari iz vse Amerike in pa člani MacCahanove družine širom Amerike. Slavnostni govornik je bil bivši senator Frank J. Lausche. Njegov govor je bil tako lep, da mu nameravajo Bolgari pokloniti zlato medaljo. Clevelandski častnik Condon, pisec dveh knjig o Clevelandu, ki je bil navzoč v New Lexingtonu, pa je v svojem opisu pomembnega dogodka, ko je senator Lausche ganil do solz navzoče, zapisal v Plain Dealerju, da mu je ta dogodek razodel skrivnost vpliva, katerega je senator F. J. Lausche imel na ljudske množice — v dolgih letih svojega političnega udejstvovanja.

Potem ko so Rusi pod carjem Aleksandrom II. osvobodili Bolgarijo, je Avstro-Ogrska dobila nalogo na kongresu v Berlinu, da zasede Boso in Hercegovino. Slovenski fantje so hrabro pomagali osvoboditi Boso in Hercegovino izpod turškega jarma. Te usodne dogodke je opisal slovenski častnik Jernej pl. Andrejka v svoji knjigi "Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini".

Pred nekaj meseci je preminula v Ljubljani Vera Lanjak. Mnogo let živeła v Clevelandu kot žena poljskega zdravnika dr. Jana Lanjaka. Pred časom se je vrnila v Ljubljano in pred nekaj meseci je našla zadnji počitek v rodni slovenski zemlji. Bila je vnukinja Jerneja pl. Andrejka, ki je končal svojo karijero kot podpolkovnik cesarske garde na Dunaju, ostal pa vedno zvest in ponosen Slovenec.

Vera Andrejka, — poročena s poljskim zdravnikom dr. Lanjakom —, ki je dokončal svoje študije v Zagrebu, kjer je bil njegov stric poljski konzul, se je pozneje z možem vrnila na Poljsko. Ob izbruhu druge svetovne vojne pa je z možem in vso družino izginila brez sledu za rusko mejo. Ko je pokojni Ivan Avsenek kot zastopnik Jugoslavije obiskal Moskvo, da podpiše pogodbo z Rusijo, ga je Verin oče, polkovnik jugoslovanske armade, naprosil, naj poizve, če more kaj o hčerki in družini. Ivan Avsenek se je obrnil na Molotova in prosil pomoči. Molotov je odšel iz sobe, toda vrnil se je že čez pet minut s točnim naslovom Vere in njenega moža dr. Lanjaka.

V vrstah slovenskih fantov, ki so pomagali osvoboditi Boso in Hercegovino, je bil mlad slovenski častnik Tomše, katerega je bilo usojeno, da bo postal slavnati artiljerijski oficir, general, podmaršal, poveljnik vojne akademije na Dunaju. Bojnega pohoda v Boso se je udeležil kot pribočnik vrhovnega poveljnika Filipoviča. Njegov sin je bil pozneje generalštabni polkovnik Jugoslovanske kraljevske vojske. Do pred nekaj leti je živel med nami v Clevelandu; vrnil se je v Ljubljano in tudi njemu se je izpolnila želja, najti počitek v slovenski zemlji. Večkrat mi je govoril o svojem velikem očetu in njegovih narodni

zavednosti. Na njegovem domu so se zbirali slovenski študentje, med njimi poznejši ljubljanski župan in slovenski pisatelj dr. Ivan Tavčar. Tudi življenjsko družico si je izbral v domači vasi na Brezjah. Bila je osebnata prijateljica matere pokojnega dr. Benedika. Njuno prijateljstvo je preživelo pozna leta njegovega življenja. Dr. Benedik mi je pripovedoval zanimivo zgodbo o starem generalu. Nekoč je zbrani družini povedal zanimivo zgodbo o svojem življenju. Rekel je: Hotel bi biti oficir in še enkrat bi se oženil z Mico. Bil je zadnji živeči sošolec škofa Jegliča. Ko sta se srečala po mnogih letih, je kancler Jagodic opisal njuno srečanje z besedami: In objela sta se dva generala. Tudi general Tomše je postal plemič, kot zavedni Slovenec si je privzel plemiško ime in naslov "plemeniti Savadol".

Tomšeta in Andrejko pa je spremljalo na bojnem pohodu na tisoče slovenskih fantov in častnikov. Borili so se junaško, osvobodili drage rojake. Mnogo jih je žrtvovalo svoje življenje in našli so večni mir v tuji deželi.

Knjiga "Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini" je izšla leta 1904 pri Mohorjevi družbi v Celovcu in je sedaj že težko dosegljiva. Iz nje ponatiskujemo nekaj prvih strani, da bodo čitatelji imeli priložnost spoznati njen slog in slovenski jezik, kot so ga pisali pred tri četrt stoletja.

ZASEDANJE BOSNE

Vojska bo!

Leta 1878. se ni prikazala nobena repata zvezda na večernem nebu; tudi ni bilo v Avstriji potrosov, a vendar si je mogel vsak na prstih preračunati, da bodo še to leto avstrijski vojaki na balkanskem polotoku streljali v tarčo in da nam bodo tarčo postavljali Turki.

V obče je bilo znano, da bosenski vstasi nič več ne zaupajo turški vladi, zakaj premnogokrat jih je že zvodila na led; prihajali so torej trumoma na avstrijska tla. Vzdrževanje teh begunov je stalo Avstrijo že mnogo milijonov. Da Turčija teh ne bo povrnila in da se Avstrija prostovoljno ne bo odpovedala povrnitvi, to je pač vsak dobro vedel. Te in enake razmere so kazale, da se bo kmalu streljalo v Bosni in Hercegovini. Tudi jaz sem tako ugibal; a da se bolj seznanim s tema dejelama, sem si kupil zemljevid.

Ko sem dne 5. malega srpana popoldne pregledoval to karto — bili smo takrat v Trstu — vstopi, nekoliko razburjen, pa vendar vesel, sluga Pipec v sobo in naznani prav po vojaško: "Gospod poročnik, ponižno javim, gospod stotnik so rekli, da pojditve precej v vojašnico; vojska bo!"

"Izvrstno, vsaj ne bo treba tarč s papirjem lepiti," sem vzkliknil, si pripasal sabljo in se napotil proti vojašnici.

Stotnik Stojan, dobra, fina duša, mi mirno in smehljaje reče: "Gospod poročnik, šolsko streljanje smo dokončali v Trstu, preizkušnja pa bo letos v Bosni; šest dnij imamo še časa, da se na to preizkušnjo pripravimo; dne 12. malega srpana se že odpeljemo iz Trsta v Ljubljano, kjer se nam pridružio rešervniki."

Potem vzame stotnik povelja, tikajoča se vojne priprave, iz miznice; tu je bilo natanko ukazano, kaj se mora vsak dan pred odhodom v vojsko izvršiti, ter nam jih prečita za prvi dan. Drugo jutro so znosili vsa obuvala iz kompanijskega hranišča na dvorišče in vsak mož je dobil najprvo nove škornje. Iz-

kušeni stotnik je dobro vedel, da je priležno obuvati prvi in najpotrebnejši pogoj za dobro hojo; zato je častnikom gorko naročil, naj strogo gledajo na to, da vsak mož dobi tudi take škornje, ki ga ne bodo tiščali in da bo lahko hodil v njih.

Da se pa noga za dolgo potovanje že prej privadi črevlju, so vojaki zadnje dni v Trstu hodili in službo opravljali v novem obuvalu.

Vsak dan se je izvršilo nekaj priprav. Vojaki so dobili od nog do glave docela novo obleko. Staro opravo in vse druge kompanijsko imetje smo spravili v zaboje in poslali v Ljubljano; zakoj znano je bilo že takrat, da se v Trst pač ne povrnemo tako kmalu.

Vtisk, ki ga je napravil vojni klic na mostvo, je bil pač različen; nekateri se niso posebej zmenili zanj, drugi so hodili zamišljeni, tretji so se kazali zelo vesele; med temi je bil tudi moj sluga Pipec. Omeniti moram takoj tukaj na tem mestu, da Pipec na to ime ni prejel svojega plačila vsak peti dan in da je bil tudi v krstni knjigi zapišan pod drugim imenom.

Zakaj ga je pri vojaki vse klicalo Pipeca, posnamemo iz naslednjih vrst. Pipec je prišel v vojske leta 1875. in je prinesel s seboj nenavadno lep in oster nož. Platnice so mu bile koščene; na eni strani teh platnic je bila vrezana letnica 1863. in na drugi je bila vdolbena škofova kapa. Na enem koncu tega noža je bila pritrjena klinja, ki je bila precej široka in zelo ostraj; na drugem koncu je bil maček ali čepovlak, na hrbtu pa je bilo vloženo kresilo. Pipec je takoj prve dni svojega vojaškega življenja povedal, da mu je ta nož naklonil birmanski boter v trajen spomin na veseli dan sv. birmice. Škofova kapa na platnicah pomeni vročo botrovo željo, da bi bil Pipec postal škof ali vsaj "fajmošter", letnica pa kaže, kdaj ga je škof Vidmar udaril na lice ali birmal.

Vsak nož, ki se odpira, zapira in v žepu nosi, imenujejo slovenski fantje pipec; a Pipec pipec je bila neka posebna prikazen pri stotniku. Ta pipec je bil znan pri celi kompaniji, vsak vojak ga je imel že v rokah in ga rabil, kadar ni imel svojega ali kadar se mu je njegov pokvaril. Tovarishi so imeli ta nož v veliki časti; ni se torej čuditi, da so pravo ime lastnika skoraj pozabili in oba klicali Pipeca.

Tudi mene je Pipec spremljal l. 1878. po vseh potih pod tem imenom, zato se bo tudi v mojem popisovanju predstavljala čistitimi čitateljem le s tem primkom.

Kako je nastal polkovni klic

Zadnje dni pred odhodom iz Trsta se je videlo po vseh vojašnicah neko strastno vrvenje in hitenje, pripravljanje in premišljevanje. Tudi naš polkovnik Miroslav Priger je še nekaj premišljal. Vojaški predpisi namreč zahtevajo, da mora imeti vsako vojaško krdelo svoj klic ali "signal", to pa zato, da se ločijo drugo od drugega, kadar je več takih krdel v taboru ali kje drugje skupaj zbranih. Polk št. 17 je imel sicer že neki klic, ki je bil pa preveč navadnim "signalom" podoben, in zaradi tega so nastale večkrat zmešnjave. Polkovnik Priger je hrepnel po jasnem, to je po takem "signalu", ki bi se od vseh drugih razločeval in bi ga vsak fant lahko razumel.

Bilo je dne 10. malega srpana, torej dva dni pred odhodom iz Trsta v Boso. Polkovnik je stal pred vojašnico in ves zamišljen spušča proti nebu sive oblačke svoje jako mu priljubljene viržinke.

Sel sem mimo in bil že nekoliko korakov od njega oddaljen, kar me pokliče k sebi. "Velika čast!" si mislim, zakaj naš polkovnik je le malokdaj občeval zasebno z nižjimi častniki. Bi-

stro me pogleda in reče: "Vi ste sin naroda; bi mi li mogli navesti in morda tudi zaživžgati nekaj narodnih pesmij?"

Sprva sem bil presenečen, a osuplost me je kmalu minila; povedal in zaživžgal sem mu jih precejšnje število, a nobena mu ni tako ugajala kakor: "Popotnik pridem čez goro..."

"Vsebinska in napev te pesmi sta prav za nas, ker vojaki smo popotniki, danes tukaj, jutri tam, in tudi posloviti se nam bo treba že v nekaterih dneh; pokličite mi kapelnika in mu recite, da naj prinese rog s seboj." Kapelnik pride, jaz zaživžgam še enkrat melodijo popotnikove pesmi in kapelnik jo zatrobi za menoj.

Drugi dan so trobentači in bobnarji celega polka trobili in bobnali nekaj novega in vsak slovenski vojak, ki je slišal trobiti in bobnati, je rekel: "To je pa napev popotnikove pesmi." In tako je napev te pesmi postal po polkovnikovem povelju takozvani polkovni klic.

Pod tem polkovnim "signalom" se zbirajo še dandanes in nadejati se je, da se bodo zbirali tudi v prihodnje vojaki domačega pešpolka, že iz spoštovanja do velikega polkovnika, ki je uvedel ta klic.

Iz tega se tudi razvidi, kako modro je umel izkorističati za vojaško službo vtiske in spomine, ki sta nam jih vcepili mati in šola v rosnih mladosti in ki so nam zategadelj dragi in mili do konca življenja.

Z uvedbo omenjenega "signalu" pa Priger ni samo olajšal vojakom pouk, temveč je povzdignil tudi njih ponos in jim vzbudil navdušenje. Moje pero je pač preslabo, da bi moglo dostojno popisati, s kakšno hrabrostjo so se naša fantje spopadali z ljutim sovražnikom, ko so bili po domače pozvani na nasok. Napev pesmice, katere so se bili naučili v mladosti od matere in v šoli in katero so tudi pozneje večkrat popevali, jih je spremljal na bojišče in marsikateremu je donela v zadnje slovo, ko je umiral na bojišču časti in slave.

Dne 11. malega srpana l. 1878, zadnji dan našega bivanja v Trstu, si je ogledal polkovnik Priger svoj polk v vojni opravi in je bil z njim zadovoljen.

Možnost daljšega življenja

Predstojnik univerzitetne poliklinike v Würzburgu na Neliškem je izjavil na kongresu za starajoče v Karlsruheju, da bi sedanja zgornja meja človeške starosti lahko znašala 113 do 115 let, do konca stoletja pa bi ljudje lahko po njegovi oceni dočakali 120 let.

Znanstveniki so postregli s podatkom, da prideta zdaj v evropskih deželah na vsakih 100.000 prebivalcev kvečjemu dva stoletnika, med njimi pa po en možki na vsake tri ženske.

Dejstvo je, da ni nikakršne posebne diete za dolgoživost. Strokovnjaki so ugotovili, da jogurt, kisló mleko in med nikakor ne jamicjo dolgo življenje. Nasprotno, pravijo, stoletniki so daleč od tega, da bi se odpovedali kavi, čaju ali majhnim količinam alkohola, vsak tretji med njimi pa velja celo za zmernega kadilca pipe ali cigar.

Skratka, zmernost v vsem je najboljšje jamstvo za visoko starost.

Alkohol in rak

Redno pitje večjih količin alkohola povečuje tudi možnost obolenja za rakom, je izjavil ameriški znanstvenik Loewenfelds na mednarodnem seminarju o zdravljenju alkoholizma v Zuerichu.

Pri kajenju v kombinaciji s pitjem, je dodal, napada rak kot posledica tobačnega dima predvsem tiste dele organizma, ki so v neposrednem stiku z alkoholom.

MALI OGLASI

Stanovanje oddajo

Neopremljene štiri sobe oddajo za \$80 mesečno na Norwood Road. Električna plin posebej. Kličite tel 431-3684 po 6. popoldne.

(126,127)

Popustne izkaznice

Upokojenci, sedaj lahko dobite vašo izkaznico, s katero boste dobili 10% popusta pri nakupih vsega v Anzlovlar's Dept. Store.

(126,131)

Euclid 6 Bedroom Home

Aluminum sided, 10 rooms that have been completely remodeled on a double lot, close to Recher Hall, possibility of in-law suite or income property. Lot of extras. Call Ed Sustarsic. ANDERSON REALTY 261-3200

Razprodaja poletnih oblaci

50% popusta od redni cen. Izbrano damo na stran. Izvršujemo popravila.

Frangie's Fashion

567 E. 200 St.

(125-127)

Groewood Area Double

Excellent income property, 6-6 Frame, A 1 shape, fully modernized. New carpeting, natural woodwork, china cabinets in the dining room, eat-in kitchen. (W-Built-ins dn.) Ample closets and storage, 2 car garage. By owner. Mid 40's. 881-2056. Principals only.

(124-128)

V najem ali nakup

Mlad, prijazen, miren zakonski par išče pol ali celo hišo v najem ali nakup. Bo dobro skrbel, ima priporočila. Kličite Susan Sipes tel. 467-0762 zgodaj zjutraj ali zvečer.

(123-127)

REPAIRS OF ALL KIND

Interior and Exterior. — Call ROC DUSHAJ at 881-0683 from 9 p.m. to 11 p.m. I talk Croatian and Slovenian.

(120-139)

V NAJEM

Oddajo 3 neopremljene sobe in kopalnico odraslim na E. 71 St. od St. Clair. Kličite 361-0989.

(122-127)

Automobile Tires For Sale

Two H-78-14 steelbeltd, excellent condition, \$30 each. One tubeless 4-ply H-78-14, \$5 (good spare). Call 361-4088, ask for Jim.

(x)

Dohodninsko posestvo

Na E. 53. cesti, vse podkleteno, 2 in pol garaži.

Zidane hiše v Euclidu

Zidana kolonialna, 3 spalnice, dvojna garaža, družinska soba.

Zidani bungalov, 4 spalnice, predeljena klet, dvojna garaža.

UPSON REALTY

UMLA

499 E. 260 St. 731-1070

Odprto od 9. do 9.

(x)

Ne pozabite na Gallusovo ploščo "Lipa zelenea je!"

Help Wanted

Manager wanted for the Col-linwood Slovenian Home, 15810 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio 44110, ferreferrable elderly couple, Slovenian speaking. Good pay with fringe benefits. Please mail the application to the attention of the secretary, Frank Koncilja.

(121-127)

Slovenski dom na 15810 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio 44110, išče upravnika. Prednost ima starejši zakonski par, ki govori slovensko. Dobra plača in robne ugodnosti. Prošnje pošljite na tajnika Franka Koncilja na gornjem naslovu.

(121-127)

BREZ DOMA

Hektor Malot

Po teh besedah, ki so zvene kakor obsodba za Compeyrouja, smo se magister, stric Gaspard in jaz stisnili skupaj in pustili nekoliko prostora med seboj in obsojenim tovarišem.

Zdi se mi, da je moralo preteči že več ur, ko je ta še vedno tičal ves skrušen in nepremičen v svojem kotu in le zdaj pa zdaj ponavljal: "Kesam se, kesam se."

"Prepozno! Kesaš se le, ker se bojiš, strahopetec! Moral bi se kesati pred šestimi meseci, pred enim letom," mu je odgovarjal Bergounhoux.

Oni pa je težko dihal in, ne da bi mu odgovarjal, je kar naprej ponavljal:

"Kesam se, kesam se."

Lotila se ga je mrzlica. Trepetal je in zdaj pa zdaj smo slišali, kako so mu šklepetali zobje.

"Žejen sem," je dejal; "dajte mi škorenj."

Škorenj pa je bil prazen. Dvignil sem se, da bi ga šel napolniti. Pages je to opazil in mi zaklical, da nikar. Tudi stric Gaspard me je v tem trenutku prijel za roko.

"Prisegli smo, da se nihče ne bo več zmenil zanj."

Nekaj časa je nesrečnež še ponavljal, da je žejen. Ko pa je uvidel, da mu nočemo pomagati, se je dvignil, da bi šel sam po vodo.

"Porušil bo nasip," je vzkliknil Pages.

"Pustite ga, naj dela, kar hoče," je dejal magister.

Videl je, da sem se jaz spustil navzdol, ležeč na hrbtu. Hotel me je posnemati. A jaz sem bil lahek, on pa težak in zaradi svoje orjaške postave neroden. Komaj se je ulegel na tla, se je premog pod njim zrušil in, čeprav se je lovil z rokami in nogami, se ni mogel več ustaviti ter je zdrknil v globino. Voda je pljusknila skoraj do nas, nato pa se je zopet pomirila.

Sklonil sem se naprej, a stric Gaspard in magister sta me zadržala, pograbivši me vsak za eno roko.

"Rešeni smo!" sta vzkliknila Pages in Bergounhoux. "Kmalu nas bodo oprostili."

Trepetajoč po vsem telesu sem se zgrudil na polici na pol mrtev. Ta dogodek me je navdal z grozo.

"To ni bil pošten človek," je izjavil stric Gaspard. Magister ni rekel ničesar. Čez nekaj časa pa je tiho zamrmral: "Zmanjševal nam je naš delež kisika."

Ta beseda je vzbudila mojo pozornost in vprašal sem magistra, kaj pomeni in kaj je hotel reči.

"Nekaj krivičnega in sebičnega, moj mali, kar pa zdaj obžalujem."

"A kaj naj pomenijo te besede?"

"Sivimo od kruha in zraka. Kruha zdaj nimamo več. Tudi zraka nimamo mnogo, kajti zrak, ki ga porabljamo, se ne more več prenoviti. Ko je naš nesrečni tovariš izginil, sem dejal, da nam ne bo več porabljal zraka, ki ga potrebujemo za dihanje. Teh besed se bom kesal vse svoje življenje."

"Ne vznemirjaj se," je dejal stric Gaspard. "Saj je to usodo zaslužil."

"Zdaj se bo vse dobro izšlo," je dejal Pages in z obema nogama butnil ob steno.

Če ni šlo vse tako hitro in gladko, kakor je napovedal Pages, to pač ni bilo po krivdi inženirjev in delavcev, ki so se trudili za našo rešitev.

Niti trenutek niso prenehali kopati rova, čeprav so našli na nepričakovane ovire. Ker je bil premog v žili, kjer so kopali rova, zelo trd, so se morali tisti, ki so kopali, pogostokrat menjavati. Druga težava pa je bilo zračenje rova. Vstavili so

sicer vanj cevi, skozi katere je dovajal zrak velik ventilator, toda rov je bil tako ozek, da je lahko gorela svetilka v njem le tik ob cevi. Tudi to je močno oviralo napredek dela.

Vse to je bilo vzrok, da delo ni napredovalo tako hitro, kakor bi bilo treba, in sedmi dan po nesreči je segal rov komaj v globino dvajsetih metrov. V navadnih okličinah bi bilo za to delo treba najmanj mesec dni. Vendar pa ta rov še zdaleč ni bil dovolj globok.

Rudarji in delavci so bili mnenja, da je to kopanje brezuspešno, toda inženir, ki mu je bilo zaupano nadzorstvo ponesrečenega rudnika, je vztrajal pri tem. Vsi so trdili, da so vsi zajeti rudarji utonili. Najbolje bi bilo, da se izprazni rudnik še dalje s črpalnimi vozčki. Ko bo delo dovršeno, bodo lahko potegnili iz njega vsaj trupla ponesrečenec. Brezpomembno je, ali pridejo do njih nekaj ur prej ali pozneje.

Tako je bilo mnenje vodstva kakor tudi ostalih ljudi. Celo sorodniki, matere in žene so se vdali in usodo in se oblekli črno. Nobenega ponesrečenca ne bodo našli več živega.

Črpalna dela so se nadaljevala brez odmora. Prenehali so v posameznih jaskih le toliko, kolikor so to zahtevale morebitne poprave. Kljub javnemu mnenju in klub ugovorjanju stanovskih tovarišev pa je inženir kopanje rova nadaljeval.

"Kopljimo dalje še en dan, prijatelji," je dejal delavec. "Če do jutri ne bo nič novega, bomo prenehali. Prosim vas tega v imenu vaših tovarišev, kakor bi prosil nje, če bi bili vi na njihovem mestu."

Inženirjevo zaupanje je prešlo tudi na delavce, ko so prihajali iz mesta pod vtisom javnega mnenja, ki pa so odhajali domov zopet polni upanja.

V čudovitem soglasju in vztrajnem delu je postal rov vedno globlji. Tudi rov, ki je vodil od shrambe svetilk v notranjost rudnika, so začeli popravljati in tako skušali od vseh strani prodreti v notranjost rudnika ter mu iztrgati strašno skrivnost in njegove žrtve, morda še žive.

Ko je sedmega dne eden izmed rudarjev prišel v rov, kjer naj bi nadomestil kopajočega tovariša, se mu je zazdelo, da sliši slabotno udarjanje. Namesto da bi zamahnil s krampom, ga je dvignil nad glavo, se sklonil in pritisnil uho k steni rova. Ker je domneval, da se je zmotil, je poklical enega izmed tovarišev, da bi tudi ta prisluhnil. Oba sta nekaj časa poslušala. Čez nekaj časa sta zaslislala oddaljene enakomerne udarce, ki pa so bili zelo slabotni.

Novica se je takoj raznesla od ust do ust. Velika večina tega ni hotela verjeti. Kmalu je zagnal zvedel tudi inženir, ki se je nemudoma podal v rov.

Končno je vendarle imel prav! V rudniku so bili še živi ponesrečenci, ki jih je njegova vztrajnost rešila!

Več ljudi je šlo z njim v rov. Velel je rudarjem, naj se umaknejo, da bi tudi sam poslušal. A bil je preveč razburjen in ni mogel ničesar slišati.

"Nič ne slišim," je dejal ves obupan.

"Duh rudnika je," je pripomnil eden izmed delavcev. "Hoče nas potegniti."

Oba rudarja pa sta vztrajala pri svoji trditvi, da sta slišala udarce, ki so odgovarjali na njihove. Bila sta to starejša človeka, vajena življenja v rudniku in splošnega ugleda.

Inženir je velel vsem tistim, ki so prišli z njim v rov, naj odidejo. Odslovil je tudi tiste, ki so si podajali zkopani material. Obdržal je pri sebi le oba rudarja, ki sta slišala udarce.

KOLENDAR društvenih prireditev

SEPTEMBER

17. — Vinska trgatve na Slovenski pristani.

17. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredil obed v farni dvorani pri Sv. Vidu od 11. dopoldne do 2. popoldne.

23. — Žetvena večerja s plesom v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

24. — Društvo SPB Cleveland priredil romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

1. — Praznovanje 25-letnice, odkar je slovenska šola Sv. Vida postala farna ustanova.

1. — Slovensko kulturno društvo Triglav, Milwaukee, Wis. - priredil Vinsko trgatve v parku s kosilom in plesom. (Maše ta dan v Parku ne bo.)

7. — Klub newburških upokojencev priredil večerjo s plesom v Slovenskem narodnem domu na E. 80 cesti.

7. — Pevski zbor "Fantje na vasi" poda koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Začetek ob 7. zvečer. Po koncertu domača zabava s plesom. Igral bo Alpski sekstet.

14. — Društvo SPB Cleveland priredil družabni večer v avditoriju pri Sv. Vidu.

15. — Občni zbor staršev Slovenske šole pri Sv. Vidu.

21. — DSPB Tabor — Cleveland priredil svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Igrajo Veseli Slovenci.

22. — Podružnica SZZ št. 25 bo obhajala 50-letnico obstoja v avditoriju sv. Vida.

22. — Občni zbor Slovenske pristani.

NOVEMBER

4. — Štajerski klub priredil MARTINOVANJE v farni dvorani pri Sv. Vidu. Igrajo "Veseli Slovenci".

5. — Roditeljski sestanek staršev učencev Slovenske šole pri Sv. Vidu.

11. — Belokranjski klub priredil vsakoletno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue. Igrajo Veseli Slovenci.

12. — Slomškov krožek priredil vsakoletno Slomškovo kosilo v farnem avditoriju pri Sv. Vidu.

19. — Fara Marije Vnebovzete obhaja ZAHVALNI DAN od 3. popoldne do 9. zvečer v Društveni dvorani (stari cerkvi) na Holmes Avenue.

DECEMBER

3. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredil v farni dvorani MIKLAZEVANJE.

4. — Pevski zbor Slovan poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Avenue.

10. — Glasbena Matica priredil božični koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

FEBRUAR 1979

18. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredil svoje vsakoletno kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu.

MAREC

11. — Misijonska znamkarska akcija pripravi kosilo v avditoriju pri Sv. Vidu.

VESTI IZ SLOVENIJE

Ljubljana se bo širila na Barje

Na oddelku za gradbene in komunalne zadeve občine Ljubljana Vič-Rudnik, ta občina pokriva pretežni del Ljubljanskega barja, so povedali — ugotovitve so podkrepili tudi na Zavodu za družbeni razvoj Ljubljane — da je bila stanovanjska gradnja na Barju do nedavna močno omejena zaradi cestnih rezerovatov. Ti so potekali skozi Brezovico, Kozarje, Skofljico in predvsem na južnem robu Ljubljane, ob Murglah.

S prestavitvijo trase bodoče ljubljanske južne obvoznice za slab kilometer proti Barju, južno od Murgel in Jurčkove poti, pa se je odprla velika zazidljiva površina. Tako bodo končno uređili številne črne gradnje na Rakovi Jelši, ki se jim bo pridružilo še več kot sto individualnih hiš, za 900 hiš je prostora med Jurčkovo potjo in dolensko železnico — ta zemljišča bodo tudi najprej urejena, saj so v teh dneh že razgrnili zazidalni načrt — in največja površina bo jugozahodno od Jurčkove poti. Tam bo v vrstnih, atrijskih, verižnih in podobnih organiziranih zasebnih gradnjah prostora za 2,500 hiš. Zato bi, kot menijo urbanisti, na to območje lahko usmerili zasebne gradnje.

Hkrati bodo na Rudniku povečali tudi površine industrijske cone, tako da bodo prestregli tudi del tistih, ki se z dolenski strani vozijo na delo v Ljubljano. To velja tudi za nekatere izmed 1,600 prebivalcev, ki bodo živeli v novem naselju na Lavrici, kjer je načrtovanih 300 hiš. Podobne industrijske cone pa bodo tudi na Viču in južno od železniške proge Ljubljana-Postojna v smeri proti Brezovici.

Vse našete površine, ki ležijo severno od trase ljubljanske južne hitre obvoznice, naj bi po mnenju urbanistov pokrivala ljubljanske potrebe po organizirani zasebni gradnji do leta 2000.

Možnosti za manjše pozidave pa se zenkrat s podrobnimi urbanističnimi načrti odpirajo tudi na barjanskih obrobjih. Tako ima Brezovica še precej zazidljivih površin severno od avtoceste Ljubljana-Vrhnika. V Notranjih in Vnanjih Goricah, v Podpeči, Stahomeru, Vrbljenju, Tomišlju, Iški vasi, in Igu in v številnih drugih barjanskih vaseh pa se predvidevane le povečano obstoječih naselij. Dve večji površini za organizirano zazidniško gradnjo sta predvideni le v Kamniku nad Podpečjo (70 hiš) in na Igu, kjer je že pripravljena dokumentacija za okrog 160 novih hiš.

Na vseh drugih barjanskih območjih je gradnja zaradi kmetijskih površin, poplavnih območij in zaradi vodarne v Brestu, omejena.

Blejska pletna na električni pogon

Na Blejskem jezeru je bilo te dni lahko opaziti pristno blejsko pletno na električni pogon. Po zgledu Zavoda za turizem, ki ima sedaj tri električne hidrobusse, se je čolnar Franc Mandelje z Bleda domislil, da je tudi svoj plovilni pripravil na električni pogon. Za vožnjo do otoka porabi od 18 do 20 minut, čoln teče mirno, dosti počasi in, kar je glavno, brez truda.

Le kaj bo sedaj z ostalimi pletnami na jezeru, se sprašuje na Bledu. Ali bodo novi predpisi o plovbi po Blejskem jezeru, ki jih prav sedaj pripravljajo v Radovljiski občini, že pred-

V blag spomin

SEDME OBLETNICE SMRTI LJUBLJENEGA OČETA IN BRATA

Frank Penko

je preminul 31. avgusta 1971.

Sedem let je že minilo, odkar si, dragi, šel od nas, a vedno svež spomin je na Te, pogrešamo Te vsaki čas.

Zalujoci:

sin FRANK, hčerki ANA in MILA - v starem kraju, sestra JENNIE ZELKO v Clevelandu, drugi sorodniki v Sloveniji, Cleveland, O. 31. avgusta 1978.

Summer Clothes SALE

50% off regular price. Also lay away plan. We do alterations.

Frangie's Fashions
567 E. 200 St.

(125-127)

- Potovanja skupinska in pojedinci
- Nakup ali najetje avtov
- Vselitev sorodnikov
- Dobivanje sorodnikov za obisk
- Denarne nakaznice
- Notarski posli in prevodi
- Davčne prijave

M. A. Travel Service

6516 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Phone 431-3500

videvali to novost, ki verjetno nima kaj skupnega s folklornimi motivi.

"Melodije morja in sonca"

Na prvem festivalu zabavnih melodij "Melodije morja in sonca 78" v Piranu, ki je uspešno zaključil "Piranske miniature", je prvo nagrado občinstva in Zlato sidro revije "Antena" dobila Mani Kovačič za pesem Milana Ferleza in Elze Budeau "Nasmeh poletnih dni".

Nagradi za najboljše besedilo sta dobila Dušan Velkavrh in Tatjana Rodošek, za najboljši aranžma pa Jani Golob. Ladu Leskovarju je pripadla nagrada za najboljšo interpretacijo, Milanu Petroviču pa za najbolj vedro melodijo z izvirnim besedilom.

Polovični pridelek ribeza

Na gorjanskem območju so letos obrali približno 106 ton ribeza, medtem ko ga oberejo ob normalni letini kakih 200 ton. Večina nasadov je iz let 1961 in 1962, prvi pa so celo iz leta 1956. V 22 letih so imeli točo le enkrat, letos pa v enem samem tednu kar dvakrat.

Kmetijska zadruga Bled je ribez odkupovala po 22 dinarjev za kilogram, obralci pa so za kilogram dobili 7 dinarjev.

Čitateljem na področju Velikega Clevelanda priporočamo za novice iz Slovenije poslušanje slovenske radijske oddaje "Pesmi in melodije iz lepe Slovenije" na univerzitetni postaji WCSB 89.3 FM vsak dan od ponedeljka do četrta ob 6. zvečer in ob nedeljah od 12. do 1. popoldne, ki jo vodita dr. Milan in ga. Barbara Pavlovič. Novi naslov postaje je: 1990 E. 221 St., Euclid, Ohio 44117.

NEW ENLARGED & REVISED EDITION!

SLOVENIAN INTERNATIONAL COOKBOOK

WOMEN'S GLORY - THE KITCHEN

To order, send \$4.50 plus 50c for postage per copy to:

Slovenian Women's Union

431 N. Chicago Street — Joliet, Ill. 60432

Zenini in neveste!

Naša slovenska unijska tiskarna Vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni.

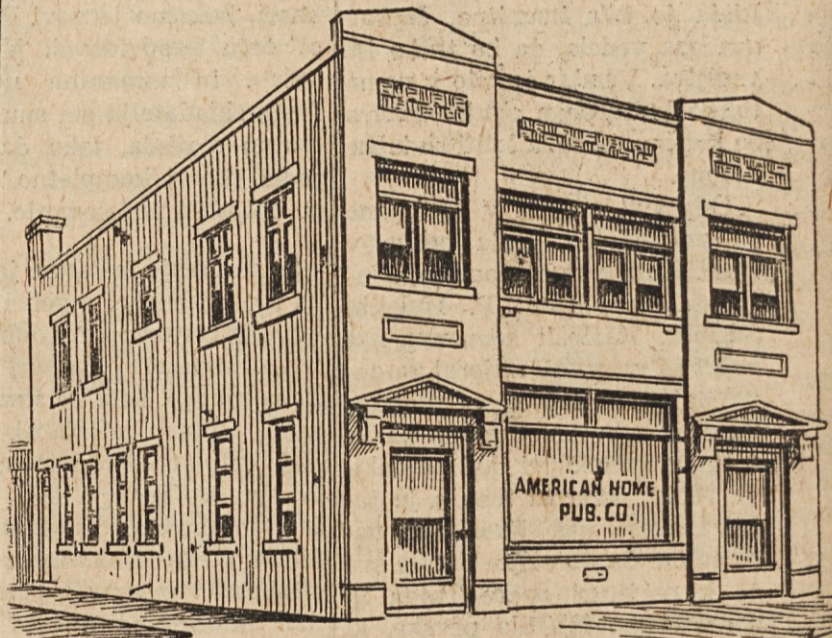
Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628

PROTECT YOUR SLOVENIAN HERITAGE AND ETHNIC VOICE ADVERTISE IN THE AMERICAN HOME newspaper

Za vsakovršna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZVANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve

okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil

Spominske podobice in osmrtnice

Najlepša izdelava - Prvo vrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NASI

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE